

כ"ב

והה' ק"ץ יתנו יוסעי ה' ש"ס

לרומם את בית אלהינו. ועל ידי כך זכינו לתת לנו גדר טיהור: קשקושי ואכזריו. כינויות ומגלות (מירוש) כמינס העשום לנו): רב אשי ראש ישיבה היה נתחם מחקיה ומנעם מלהגזיח ביתם יותר מנהכ"ג:

שם ואמר רבא בר מחסיא א"ר חמא בר גוריא אמר רב כל עיר שגגותיה גבוהים מבהכ"נ לסוף חרבה, שנאמר (עזרא ט) "לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את חרבותינו". וה"מ בבתי אבל בקשקושי ואברורו לית לן בה. אמר רב אשי אנא עבדא למתא מחסיא דלא חרבה. והא חרבה. מאותו עון לא חרבה.

למאן האגב ק"ל

עין איה

כה. וא"ר ב"מ אר"ח ב"ג א"ר, כל עיר שגגותיה גבוהין מביהכ"נ לסוף חרבה, שנאמר לרומם את בית אלהינו וגו', וה"מ בבתי אבל בקשקושי ואברורו ל"ל כה. עמוד העולם מתקיים בההשרשה של הדעת האמתית שהמרכז היותר גבוה ונשא שבחיים הוא קדושת החיים לשם השם ית', כל מעשיך יהיו לשם שמים', זהו המקום היותר נשגב שאליו צריכים כל עניני החיים לפנות. ע"כ אם באומה הישראלית, ששם השם ית' שנקרא עלינו הוא כל קיומינו והצטיינונו בתור סגולה אלהית בעולם, אם נקודות חילוניות יעשו חלילה בלב האומה רמים ונשגבים יותר מהשאיפה של קדושת ברית ד' שעמנו, שע"ז מורה בנין בית הכנסת בתור מקדש מעט גם בארץ גלותנו, הרי נוטל בזה כל יסוד המקיים והמחיה את האומה בחיות האלהית שלה, ותושלך אמת ארצה. ע"כ כל עיר שגגותיה גבוהין מביהכ"נ [לסוף] חרבה, להורות שהתעודה של ביהכ"נ, שהיא עבודת השם ית', הוא המקום היותר גבוה שבחיים, שכל פינות החיים הפרטיים כולן אליו יפנו וע"י יתעלו ויתרוממו. ובוה מתמשכת תכלית החיים, לקדושה ולצדק בכל ארחותיהם, והם נבנים ומתקיימים, "קדוש לעולם קיים"². "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו"³. והנה היסוד העקרי הנצרך להורות על גדולת ערך התורה ועבודת ד' ומצבם הרם כחיי האומה הישראלית בכללה ובפרטיה, צריך שיהי' בולט שאין הוקרתנו את קדושת ברית ד' אשר עמנו וקדושת תוה"ק, באה אלינו מפני הפצנו לקשט את החיים בקישוט החיצוני של האמונה והדת, כמו שישנו אומות וכתות כאלה שלא יוכלו להתעלם מפעולת רגשי הדת על לבות הכלל וערכם בסדרי החברה האנושית, ע"כ יחזיקו את עניני האמונה ותוכן עבודת ד' במדרגה גבוהה אבל לא בעצם החיים, כ"א במדרגת קישוט ותכשיט חיצוני לחיים. וזאת ההדרכה היא רעה מאד ומביאה נזק והפסד נורא למצב קדושתם של ישראל, שיסוד תורת ד' אשר אתנו הוא כולה מלאה חקי חיים ונקראת תורת חיים. ע"כ לא בתור תכשיט חיצוני לחיים צריך לכבדה ולהוקירה, שבוה לא תמצא מקום כ"א בעיתים מזומנות ומקומות של פומגי והליכות סדרים מקושטים בפארים חיצונים,

כ"א צריכה היא שתסדר את עצם החיים הישראלים מיד ד' אלהים חיים. ע"כ להשריש זה כקשקושי ואברורו, שהם בנינים של יופי וקישוט לבד, לא באה הקפידא שלא יהי' הביהכ"נ גבוה מהם, להורות שמושגינו בביהכ"נ שהוא המכון לקיבוץ עבודת השי"ת והרמת כח האמונה ויראת ד' בלבבות, אינו ממינס של הקשקושי ואברורו שהם שימושים של קישוט ויופי לבד, שהוא רק בערך סמל וחיצוני לחיים, ואין לתן לביהכ"נ יחש נערך להם על שיהי' קפידא בגבהם יותר. אמנם בית הכנסת נערך בערך עומק גוף החיים הישראלים, כערך הכתים העקריים, מקומות החיים בעצמם, ועליהם הוא מתרומם, להורות שמטרת כלל החיים ופרטיהם ישוכו לתכלית עבודת ד' ושם ד' שנקרא עלינו בכלל האומה, ומסתעף לפרטיה. ע"כ מדקדקת תוה"ק בכל פרטי החיים, "מי מנה עפר יעקב"⁴, "כי אני ד' רופאך"⁵, כרופא שמדקדק עם החולה על כל פרטי תהלכותיו מפני שהוא מסדר לו את עיקר חייו, לא כמו פדגוג שמלמד לנער הליכות נימוסיות חיצוניות, שלא יפגע במקומות המכוסים שבחיים. והיחוש לביהכ"נ עם קשקושי ואברורו עם ברניות עומדות רק לנוי ולפאר, הוא דבר משחית כל יסוד חיי האומה הישראלית, שבנויה להיות דקקה בד' אלהים חיים בכל דרכיה והליכותיה, לא ע"י פרחים של ציצים נובלים, "יבש הציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם"⁶. והיופי וההידור יבאו רק לערך נטפל, להגדיל את ההתעוררות הפנימית לאהבת הדברים העקריים, אהבת ד' ודעת ודכיו ושמירת תורתו, כערך נועם הטעם לעומת תכלית המזון להחיות בו נפש כל חי.

כה. אר"א אנא עבדי למתא מחסיא דלא חרבה. והא חרבה, מאותו עון לא חרבה. על כל חכם בעדותו להשתדל ראש לכל דבר, שתהי' הפניה הראשית של כלל עם ד' לקדושת שם ד' ויסוד התורה בחיים, שלא להניח לשאיפות אחרות לרשת חלילה מקום הקודש, או תתקיים העדה בצביונה הרוחני. ואם חלילה דברים פרטיים, שגם הם יוכלו להפסיד כח הקיום של איזה עדה, יגרמו להחריבה, הנה יסוד החיים הישראלים יהי' חיים עצמם. ע"כ בכל מקום שיבאו וידחו יהי' רוח ד' עמם, יאין

כה. 1. אבות פ"ב, מ"ב. 2. סנהדרין צב, א. 3. ישעיה ד, ג. 4. במדבר כג, י. 5. שמות טו, כו. 6. ישעיה מ, ח.